

Παρουσίαση των σημαντικότερων διατάξεων του νέου γαλλικού κλιματικού νόμου που ψηφίστηκε στις 20.7.2021

Στις 20 Ιουλίου 2021 ολοκληρώθηκε η ψήφιση του κλιματικού νόμου από τη Βουλή και τη Γερουσία. Θα αναφερθούμε στις βασικές ρυθμίσεις αφού προηγουμένως διατυπώσουμε ένα γενικό σχόλιο.

Ένα γενικό σχόλιο

Ο εν λόγω νόμος δεν είναι μια επανάσταση στο δίκαιο του περιβάλλοντος και της ενέργειας αλλά, κατά βάση, ένας νόμος που αποσαφηνίζει υπάρχουσες ρυθμίσεις. Οι αποσαφηνίσεις αυτές, ωστόσο, παρουσιάζουν ενδιαφέρον, είναι χρήσιμες χωρίς αυτό να σημαίνει ότι συμβάλλουν αποφασιστικά σε δικαιοτική σταθερότητα. Ο νόμος είναι ένα πολύ πυκνό κείμενο με πολλούς τεχνικούς όρους. Περιέχει γενικού χαρακτήρα μέτρα (προγραμματικά) αλλά και ειδικότερα μέτρα.

Ο νόμος περιλαμβάνει και διατάξεις που δεν έχουν νομική αξία: προγραμματικά μέτρα, μεγάλοι στόχοι, μέτρα μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, διακηρύξεις καλών προθέσεων κ.ο.κ. Προβλέπει, επίσης, τη δημιουργία πολλών σχεδίων και στρατηγικών που δεν μπορούν να λειτουργήσουν με νομική δεσμευτικότητα. Ακόμη, και αυτό είναι σοβαρό, περιλαμβάνει μέτρα τα οποία θα περιπλέξουν τη διαδικασία αδειοδότησης των αιολικών πάρκων. Τέλος, δεν περιλαμβάνει ένα θεμελιώδες μέτρο δηλαδή την τιμή του άνθρακα, πράγμα που θέτει το νόμο στον αντίποδα των πολιτικών της ΕΕ όπως αυτές προβλέπονται ιδίως στο πακέτο “fit for 55”.

Οι βασικές διατάξεις του νόμου

Άρθρο 4 (διαφήμιση): Απαγορεύεται η διαφήμιση των ορυκτών καυσίμων και η παραβίαση της επιφέρει την επιβολή υψηλών προστίμων (μέχρι 75. 000 Ευρώ).

Άρθρο 5 (διαφήμιση): προβλέπεται η σύναψη “κλιματικού συμβολαίου” μεταξύ των μέσων ενημέρωσης, των διαφημιστικών εταιριών και του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου ώστε να μειωθεί η διαφήμιση για τα προϊόντα που ρυπαίνουν.

Άρθρο 6 (διαφήμιση): Ο έλεγχος θα ασκείται από τον Δήμαρχο στον δήμο του οποίου έχουν έδρα τα μέσα ενημέρωσης ή η διαφημιστική εταιρεία.

Άρθρο 11 (πώληση χύμα): Θεσπίζεται υποχρέωση, από τη 1.1.2030, για τα καταστήματα λιανικής πώλησης με επιφάνεια ίση ή μεγαλύτερη από 400 τ.μ. να αφιερώνουν στην πώληση προϊόντων χωρίς αρχική συσκευασία, συμπεριλαμβανομένης και της πώλησης χύμα, τουλάχιστον το 20% της επιφάνειάς τους πώλησης προϊόντων μεγάλης κατανάλωσης.

Άρθρο 12 (πρόληψη αποβλήτων-επαναχρησιμοποίηση): ενίσχυση των δράσεων για την επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων και των συσκευασιών.

Άρθρο 15: πρασίνισμα όλων των δημόσιων συμβάσεων και παραγγελιών

Άρθρο 15 (υλικά από βιολογικούς πόρους): από την 1.1.2024, είναι υποχρεωτική η χρήση υλικών από βιολογικούς πόρους ή χαμηλού άνθρακα τουλάχιστον στο 25% των κατασκευών και των μεγάλων ανακαινίσεων, για όλες τις δημόσιες συμβάσεις.

Άρθρο 20: η κυβέρνηση αναλαμβάνει την υποχρέωση να προβεί σε μεταρρύθμιση του μεταλλευτικού κώδικα.

Άρθρο 22 (αιολικά): υποχρέωση του κυρίου του έργου να απαντήσει στις παρατηρήσεις του Δημάρχου μετά από τη λήψη σχετικής απόφασης από το δημοτικό συμβούλιο, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την αδειοδότηση.

Άρθρο 22: δημιουργία ποσοτικών και ποιοτικών στόχων ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για κάθε περιφέρεια της χώρας.

Άρθρο 22 (2) (βιοαέριο): δημιουργία μηχανισμών πιστοποίησης παραγωγής βιοαερίου.

Άρθρο 24: ενίσχυση της υποχρέωσης δημιουργίας μηχανισμών ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην κατασκευή ή ανακαίνιση βιομηχανικών και εμπορικών κτιρίων.

Άρθρο 24 (2): αδειοδότηση φωτοβολταϊκών μόνο σε ακαλλιέργητες γαίες.

Άρθρο 25 (προοδευτική παύση των πωλήσεων των θερμικών αυτοκινήτων): από τώρα και μέχρι την 1.1.2030, παύση των πωλήσεων νέων αυτοκινήτων που εκπέμπουν περισσότερα από 123 γραμμάρια διοξειδίου του άνθρακα ανά χιλιόμετρο.

Άρθρο 26 (2) (σταθμοί επαναφόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων): καθορισμός του νομικού καθεστώτος δημιουργίας και εκμετάλλευσης συλλογικών υποδομών επαναφόρτισης στα κτίρια δημόσια και ιδιωτικά).

Άρθρο 27 (ατμοσφαιρικός αέρας): υποχρεωτική δημιουργία μιας ζώνης με χαμηλές εκπομπές που οφείλονται στην κίνηση πριν από τις 31.12.2024 σε πολλές τις πόλεις πάνω από 150.000 κατοίκους.

Άρθρο 32 (οικοφόρος): Η θέσπιση, εντός δύο ετών, νομικών διατάξεων που θα επιτρέπουν στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης που διαθέτουν οδικό δίκτυο, εφόσον το επιθυμούν, να ορίζουν χρηματικά ποσά που πρέπει να καταβάλλονται για την οδική μεταφορά προϊόντων.

Άρθρο 47: ένταξη του στόχου της μείωσης κατά 50% της αλλαγής χρήσης γαιών για χωροταξικούς και πολεοδομικούς σκοπούς, στα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια και ενίσχυση του νομικού πλαισίου για την υλοποίηση του στόχου.

Άρθρο 67 (ποινική διάταξη): θεσπίζεται έγκλημα για τη θέση σε κίνδυνο του περιβάλλοντος.

Μέτρα μακροπρόθεσμου χαρακτήρα

Άρθρο 4 (διαφήμιση): από την 1.1.2028 απαγόρευση της διαφήμισης σχετικά με την προώθηση ορισμένων νέων επιβατικών αυτοκινήτων.

Άρθρο 11 (συσκευασίες): απαγόρευση από την 1.1.2025, όλων των συσκευασιών που αποτελούνται εν όλω ή εν μέρει από πολυμερή μη ανακυκλώσιμα ή για τα οποία δεν υπάρχει δυνατότητα να οδηγηθούν σε εγκαταστάσεις ανακύκλωσης.

Άρθρο 11(2) (μαζική εστίαση): υποχρέωση για τη μαζική εστίαση, από την 1.1.2025, να διαθέτουν υπηρεσίες πώλησης (delivery) προϊόντων στους καταναλωτές σε συσκευασίες επαναχρησιμοποιούμενες ή που να αποτελούνται από ανακυκλώσιμα υλικά.

Άρθρο 35 (τιμή άνθρακα για τις αεροπορικές μεταφορές): Για να συμβάλει αποτελεσματικά στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, το κράτος θέτει ως στόχο οι αερομεταφορές, από το 2025, να πληρώσουν τιμή άνθρακα που θα είναι τουλάχιστον ισοδύναμη με τη μέση τιμή του άνθρακα που ισχύει στην αγορά. Για το προκείμενο θα προωθήσει την γρήγορη θέσπιση σχετικών ενωσιακών ρυθμίσεων. Από τη διατύπωση (“θέτει ως στόχο”) προκύπτει ότι η διάταξη δεν είναι νομικά δεσμευτική.

Γιώργος Μπάλιας, δικηγόρος, αν. Καθηγητής, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο